

Mgr. Jozef Ridilla. Historik umenia. ORCID

Motto: *„Nie práca poludšťuje človeka, ale jeho schopnosť imaginácie.“* (Jan Švankmajer)

Aropriácia vizuálnych elementov (objektov subjektívnej fascinácie) z reality s cieľom sprostredkovať divákovi ich imaginatívny potenciál je známa od tridsiatych rokov 20.storočia z okruhu surrealistov, najmä českých (Jindřich Štyrský, 1899-1942). Mimo skupinový surrealizmus začal takéto diela vytvárať už pred rokom 1930 mexický fotograf Manuel Álvarez Bravo (1902-2002). Sugestívnu poetiku „odkazov“ zanechaných na stenách a v múroch človekom i časom objavil pre fotografiu v roku 1933 francúzsky fotograf Brassai (1899-1984), ktorý v cykle pokračoval až do roku 1958 a o dva roky neskôr ich publikoval v knihe „Graffiti“. Zábery textúr na urbánnych objektoch významne reflektoval od štyridsiatych rokov tiež Američan Aaron Siskind (1903-1991). Jeho diela však po formálnej i významovej stránke majú bližšie k súdobej štrukturálnej abstrakcii v maľbe (dáva prednosť expresívnemu pôsobeniu textúry pred možnosťami jej mimoestetického pôsobenia). Úsilie projektovať do reality sny, túžby, vízie a obsesie, snaha odhaľovať význam bezvýznamného, nachádzať mágiu v prozaickej všednosti a latentnú životnosť neživých vecí je odvtedy vo fotografii prítomná stále. Táto tvorba sa líši charakterom svojej imaginatívnej reči a možno v nej rozoznať líniu metaforickú (hľadanie „krátkych spojení“ mimo surrealizmus a metafyzické umenie, napr. Siskindov Manhattan nájdený v štruktúre rozpíleného stromu) a líniu metamorfotickú (v procese percepcie dochádza k metamorfóze objektu, k rozrušeniu konvenčnej ikonografie reality, napr. akumulácie sochárskych diel v depozitároch u Tibora Hontyho).

Väčšina prezentovaných fotografií z rokov 2012-2017 je poctou určitým kultúrnym fragmentom, ktoré rezonujú v autorovej pamäti – pocta E. A. Poeovi („Zánik rodu Usherovcov“), H. P. Lovecraftovi („V horách šialenstva“), E. M. Forsterovi (fotografia „Aj anjeli krvácajú“ odkazuje na román „Kam sa boja vkročiť anjeli“), L. Buñuelovi („Nenápadný pôvab buržoázie“) či F. Lehárovi („Krajina úsmevov“). Názvy fotografií začínajúce na „enigma“ a „melanchólia“ sú samozrejme poctou G. de Chiricovi. Fotografie tu ukazujú, ako možno veci a obrazy každodennej reality transformovať selektívnym zásahom autora (projekciou jeho individuality) a voľbou názvu.

Dve sekvencie po štyroch fotografiách interpretujú slávny Poeov príbeh v intenciách poetiky zániku informácie na plagátovej stene. Štukové antropomorfné detaily v renesančnom a secesnom štýle (racionálna a iracionálna stránka vnímania) tematizujú entropiu ako bolestivý i očistný rituál.



Jozef Ridilla: Zánik rodu Usherovcov 1, 2013



Jozef Ridilla: Zánik rodu Usherovcov 2, 2013





Jozef Ridilla: Zánik rodu Usherovcov 3, 2013



Jozef Ridilla: Zánik rodu Usherovcov 4, 2013





Jozef Ridilla: Zánik rodu Usherovcov 5, 2014





Jozef Ridilla: Zánik rodu Usherovcov 6, 2014





Jozef Ridilla: Zánik rodu Usherovcov 7, 2014





Jozef Ridilla: Zánik rodu Usherovcov 8, 2014

Ďalšie štyri fotografie majú formu mestského interiéru (Spišská Nová Ves, Zvolen, Viedeň, Paríž) a neprítomnosťou človeka v urbánnom prostredí reflektujú klasické metafyzické umenie.



Jozef Ridilla: Nenápadný pôvab buržoázie, 2012





Jozef Ridilla: Melanchólia odchodu, 2013



Jozef Ridilla: Enigma spišského predmestia, 2014





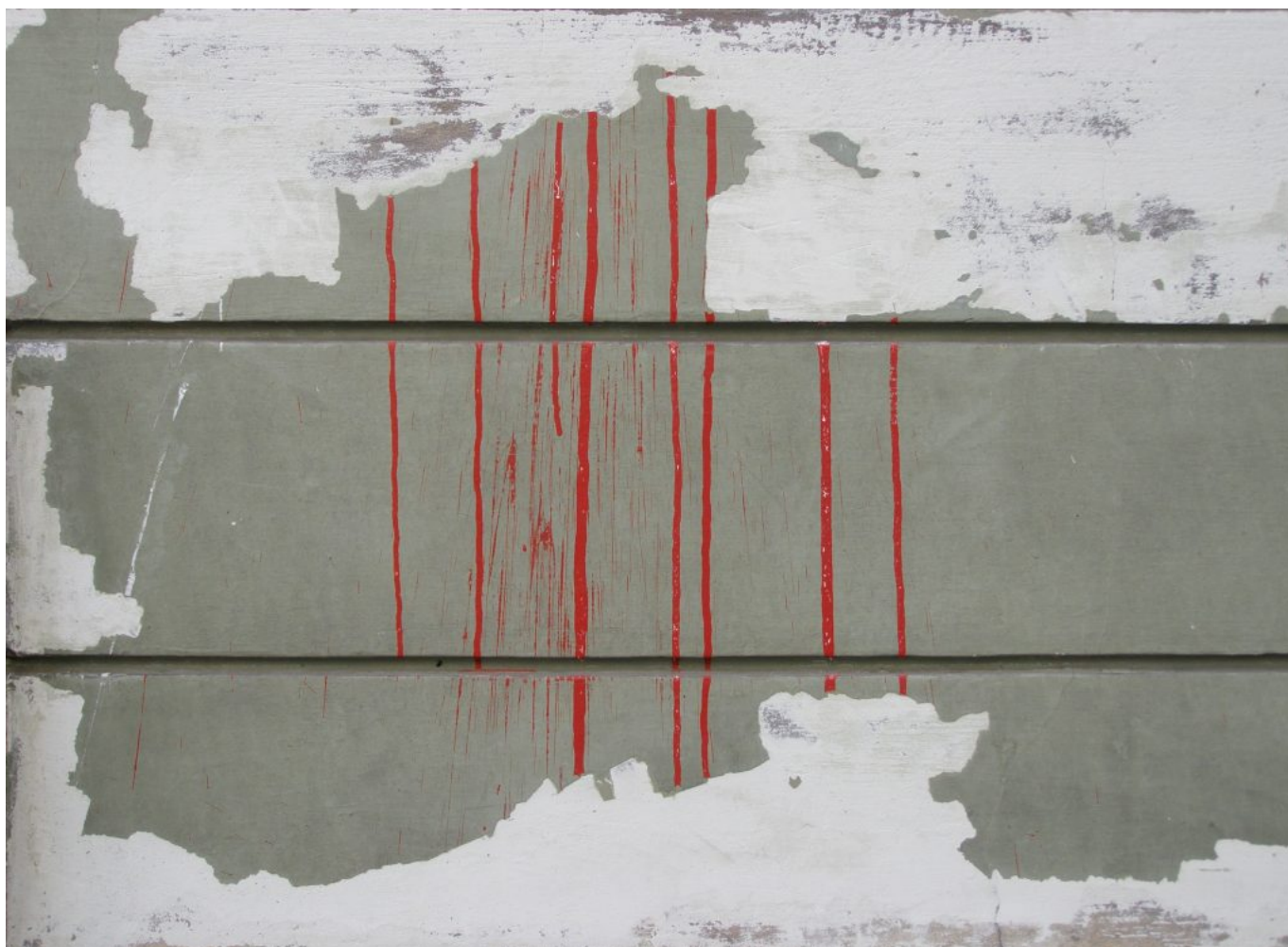
Jozef Ridilla: Melanchólia cisárskeho mesta, 2015

Posledná štvorica zachytáva intímne mestské zátišia (Bratislava, Rožňava, Košice). Ide o čistú, neestetizovanú apropiáciu reality, kde objekt záujmu (objet trouvé) je situovaný do centra kompozície, keďže z hľadiska charakteru vytýčenej sémantiky je všetko ostatné podružné.

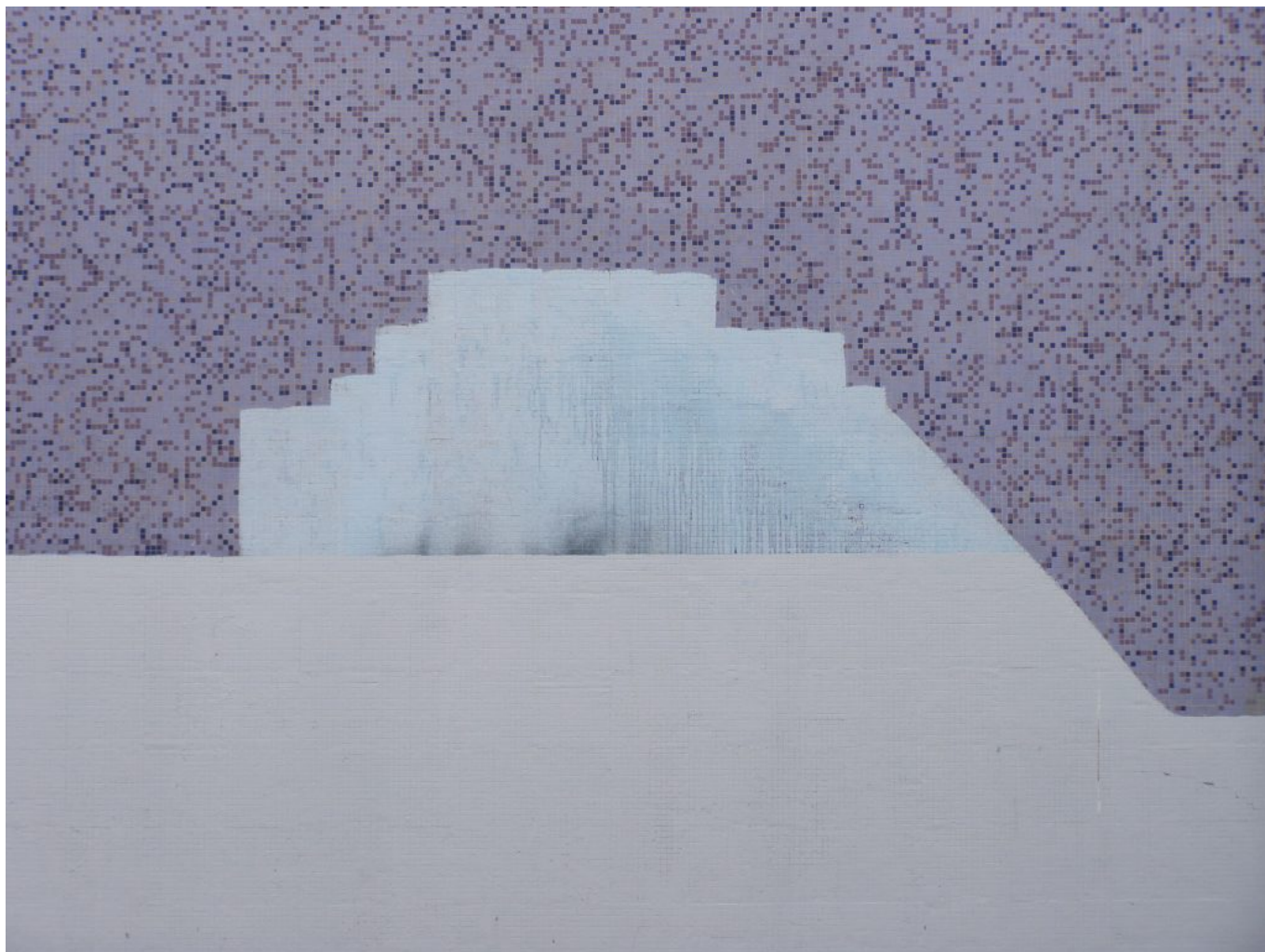


Jozef Ridilla: V horách šialenstva, 2013





Jozef Ridilla: Aj anjeli krvácajú, 2014



Jozef Ridilla: Bratislavský zikkurat, 2017





Jozef Ridilla: Krajina úsmevov, 2017

---